

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Leadership of School Administrators, School Climate and Professional Learning Community Influencing Effectiveness of Internal Quality Assurance: Schools under a Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration

ดร.ทรงยศ แก้วมงคล *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและเพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน จากประชากรจำนวน 437 โรงเรียน ได้ตัวอย่างจำนวน 205 โรงเรียน ทำการกำหนดจำนวนผู้บริหารและครู ซึ่งต้องอยู่ในโรงเรียนเดียวกันได้จำนวน 1,230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดย

ส่งผ่านบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 4) โมเดลสมการโครงสร้างของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=154.48$, $df=179$, $\chi^2/df=0.86$, $P\text{-value}=0.90740$, $GFI=0.93$, $AGFI=0.91$, $standardized\ RMR=0.066$, $RMSEA=0.00$) โดยโมเดลนี้อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ร้อยละ 90

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน, บรรยากาศโรงเรียน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims to study leadership of school administrators. School climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of quality assurance in school education and to study the consistency of the leadership models of school administrators. School climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of school education insurance. The samples used in this study were 1,230 school administrators and teachers from 205 schools in Bangkok, by specifying the sample size using the Krejcie; & Morgan's table. The instrument used to collect data was a 5-rating scale

* อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and structural equation analysis.

The results of the study were as follows: 1) Leadership of school administrators positively direct influenced school climate. 2) The professional learning community has a positive direct influence on the effectiveness of internal quality assurance. 3) The leadership of school administrators has indirect influence on the effectiveness of internal quality assurance, passed through the school atmosphere, and 4) The model of structural equation of leadership of school administrators, school climate and professional learning communities have influenced the effectiveness of quality assurance ($\chi^2=154.48$, $df=179$ $\chi^2/df=0.86$, P-value = 0.90740, GFI=0.93, AGFI=0.91, standardized RMR=0.066, RMSEA=0.00). This modifier describes the variance. The effectiveness of internal quality assurance in education was 90%.

Keyword: Leadership of School Administrators, School climate, Professional Learning Community, Effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย 1) การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงาน

ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก 2) การประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance) มาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการตรวจสอบการควบคุม การติดตาม ประเมินผลคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันศึกษานั้นทั้งหมด หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันศึกษานั้น ผลจากการตรวจสอบคุณภาพภายใน คือ มีการวางระบบงานที่มีระบบและกลไกที่ชัดเจน มีการดำเนินงานรวมทั้งมีการพัฒนาฐานข้อมูลในด้านต่างๆ ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานภายนอก หรือผู้ประเมินภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การประกันคุณภาพภายใน จะเน้นการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้านต่างๆ ของปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) ส่วนการประกันคุณภาพภายนอก จะเน้นการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในด้านต่างๆ ของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายในย่อมส่งผลถึงการประกันคุณภาพภายนอกโดยตรง การประกันคุณภาพภายนอก จะใช้ตัวชี้วัดตามมาตรฐานต่างๆ ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการตรวจเยี่ยมสถาบัน ซึ่งในการ

ประเมินต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการ จัดการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษา โดย สถาบันการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปี เตรียม เอกสารข้อมูลในด้านต่างๆ รวมถึงข้อมูลตามตัวบ่งชี้ และรายงานการประเมินตนเองอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา โดยสามารถจัดทำในรูปแบบ CD-Rom หรือ E-SAR เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือ สมศ. ต่อไป

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนได้ ถูกประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จาก สมศ. ใน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่สาม มาแล้วพบว่า ยังมีโรงเรียนในสังกัดอีกร้อยละ 33 ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ด้านผู้เรียน และจากผลการประเมิน คุณภาพภายในการศึกษาภายในสถานศึกษาจากต้น สังกัด พบว่า คุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนยังมีโรงเรียน อีกร้อยละ 39 ไม่ผ่านเกณฑ์ จากความสำคัญของการ ประกันคุณภาพการศึกษาและปัญหาดังกล่าวทำให้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จึงได้ศึกษา ค้นคว้าถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้คุณภาพของผู้เรียน สูงขึ้น พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยายภาค โรงเรียน และ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการทำงานในหลายด้าน จึงได้ ตัดสินใจทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเสนอต่อผู้บริหาร และ ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นต้นสังกัดไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนในการพัฒนา คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน คาดว่า การวิจัยครั้งนี้จะมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือสูง เพราะ ผู้วิจัยได้เลือกเทคนิควิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ ด้วยการใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) เทคนิคการ วิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการทางสถิติที่สอดคล้อง เหมาะสมกับข้อมูลทางการศึกษา ซึ่งปัจจัยที่เป็น อิทธิพลหรือส่งผลต่อตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้กำหนด กรอบแนวคิดของการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และ หลักการ โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางของ เทดดี

และเรย์โนลด์ (Teddlie; & Reynold. 2000) พฤติ กรรมการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์กรของ ฮอย และมิสเกล (Hoy; & Miskel. 2001) ประสิทธิภาพ องค์กรของ สเตียร์ส (Steers. 1977) พฤติกรรมภาวะ ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของ แบสส์ (Bass. 1985) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อินทพร จันเอย์ม (2558) เรื่อง พฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศ โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธ- ศาสนาแห่งชาติ และงานวิจัยของ สมนึก การิเวช (2558) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัด การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนใน กรุงเทพมหานคร ที่เสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในด้านอื่น ๆ ในรูปแบบของการ วิเคราะห์เส้นทาง จากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ กรอบ แนวคิด และงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นที่ผู้วิจัยได้ใช้ เป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะ ผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยายภาคโรงเรียนและ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพล ทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพล ทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาโดยส่งผ่านตัวแปรบรรยากาศโรงเรียน
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพล ทางอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาโดยส่งผ่านตัวแปรชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ

4. ตัวแปรบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5. ตัวแปรชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

6. โมเดลสมการโครงสร้างของภาวะผู้นำและตัวแปรส่งผ่านที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 437 คน และครูจำนวน 14,740 คน และรวมประชากรทั้งสิ้น 15,177 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดให้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูจำนวน 5 คน (ใช้เกณฑ์โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครูน้อย คือ 8-10 คน เป็นเกณฑ์และสุ่มมาได้ครูโรงเรียนละ 5 คน) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเขต	กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้อำนวยการ	ครู	รวม
กรุงเทพเหนือ 21 โรงเรียน	21	105	126
กรุงเทพใต้ 28 โรงเรียน	28	140	168
กรุงเทพกลาง 19 โรงเรียน	19	95	194
กรุงเทพตะวันออก 62 โรงเรียน	62	310	372
กรุงธนเหนือ 43 โรงเรียน	43	215	258
กรุงธนใต้ 32 โรงเรียน	32	160	192
รวม	205	1,025	1,230

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ และดัดแปลงปรับปรุงจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และแบบเลือกตอบ (check list) มี 5 ตอน

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน นำแบบสอบถามรวม 98 ข้อ มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.666-0.937 และหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.996

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,230 ชุด เพื่อให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และให้โรงเรียนส่งคืนทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 1,230 ฉบับ แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนเพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

4.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) การแปลค่าพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยโดยกำหนดเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1978)

4.3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (structural equation model: SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL (LISREL) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบที่กำหนดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (assessment of model fit) พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) ค่าดัชนี GFI (goodness of fit index), ค่าดัชนี AGFI (adjust goodness of fit index), ค่าดัชนี RMR (rootmean squared residual), ค่า standardized RMR และค่า RMSEA

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ตัวแปรตาม	อิทธิพล	ตัวแปรแฝงภายนอก และตัวแฝงภายใน		
		LEA	CLI	PLC
CLI	DE	0.73*	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.73*	-	-
PLC	DE	0.74*	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.74*	-	-
IQA	DE	0.15	0.05	0.75*
	IE	0.51*	-	-
	TE	0.66*	0.05	0.75*

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (direct effect)

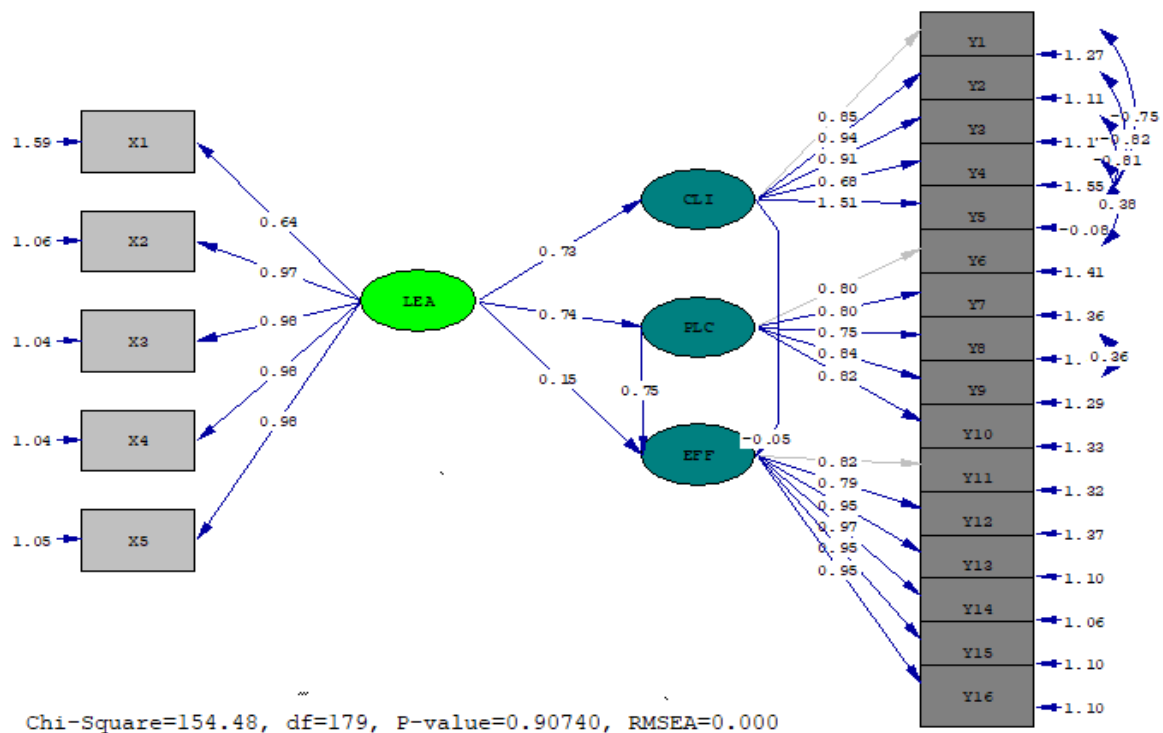
IE = อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)

TE = อิทธิพลรวม (total effect)

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อ

บรรยากาศโรงเรียน (CLI) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 และ 0.74 ตามลำดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.66 โดยที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) แต่บรรยากาศโรงเรียน (CLI) ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA)

2. ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาหลังการปรับโมเดล

ภาพประกอบ 1 การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุครั้งนี้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม LISREL ประมาณค่าพารามิเตอร์ ด้วยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (maximum likelihood = ML) ผลการวิเคราะห์ครั้งแรก พบว่า ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนของรูปแบบหลายค่า แสดงให้เห็นว่า รูปแบบยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ค่าไค-สแควร์ (chi-square) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ที่พัฒนาขึ้นนั้น ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลโดยพิจารณาปรับตามคำแนะนำการปรับโมเดลของโปรแกรม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางทฤษฎี เพื่อให้โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากที่สุด ภายหลังจากปรับโมเดลตามคำแนะนำของโปรแกรมและตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางทฤษฎีแล้ว ได้โมเดล ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งเป็นโมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าไค-สแควร์ (chi-square) เท่ากับ 154.48 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.90740 ที่องศาอิสระเท่ากับ 179 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 0.86 ค่า

ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.93 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.91 ค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (standardized RMR) เท่ากับ 0.066 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.000

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน (CLI) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.73 และ 0.74 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารบรรยากาศโรงเรียนที่มีบรรยากาศที่มีการคาดหวังในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่เกิดผลลัพธ์ได้จริง มุ่งเน้นจัดการศึกษาด้านวิชาการสู่

ความสำเร็จ บรรยากาศเชิงบวกที่สร้างบรรยากาศให้ครูและบุคลากรพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก การีเวท (2558) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ บรรยากาศโรงเรียน และการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยมี 2 ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อม คือ ภาวะผู้นำ และบรรยากาศโรงเรียน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางตรง คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามระดับค่าที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำ และบรรยากาศโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ภาวะผู้นำและบรรยากาศโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (LEA) มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) มีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.66 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารทั้งบรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยที่จัดบรรยากาศโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีการสร้างค่านิยมร่วมกัน ร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะครู นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจของโรงเรียน บริหารงานโรงเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม นำแนวคิดหลักการทางวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนาตนเองและทีม ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการสะท้อนผลทางวิชาชีพ การสนับสนุนความสัมพันธ์ของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทพร จันเอยม (2558) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามขนาดค่าอิทธิพลจากมาก

ไปน้อย คือ พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียน

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (IQA) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่สถานศึกษามีการสร้างค่านิยมร่วมกันโดยร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะครู นำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจของโรงเรียน บริหารงานโรงเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดหลักการทางวิชาชีพครู และสมรรถนะทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนาตนเองและทีม ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยกำหนดเป้าหมายของนักเรียนไว้ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เอง พัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนด้วยกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนา นักเรียนตามสภาพจริง มีการสะท้อนผลทางวิชาชีพ โดยครูทำงานเป็นทีมครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอน ครูนำเสนอสื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสำเร็จที่มีเป้าหมายเดียวกัน สถานศึกษายังมีการสนับสนุนความสัมพันธ์ของบุคลากรโดยร่วมกันวางแผนการนิเทศการสอน นิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร ร่วมวิพากษ์การสอนจากการนิเทศการสอน ร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการร่วมมือกัน สร้างเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ การปฏิบัติดังกล่าวจะนำไปสู่ประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ผลการศึกษาความสอดคล้องของโมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=154.48$, $df=179$ $\chi^2/df=0.86$, $P\text{-value}=0.90740$, $GFI=0.93$, $AGFI=0.91$, $standardized\ RMR=0.066$, $RMSEA=0.00$) โดยโมเดลนี้อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ร้อยละ 90 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก การีเวท (2558) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบ

ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ($\chi^2 = 392.893$, $\chi^2 / df = 186$, $GFI = 0.904$, $AGFI = 0.881$, $RMSEA = 0.076$) โดยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้ อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการศึกษาได้ร้อยละ 61 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทพร จันเอี่ยม (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยค่าไค-สแควร์ (chi-square) ไม่มีนัยสำคัญ ($P > .05$) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (chi-square/df) เท่ากับ 1.19 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.016 ค่า standardized RMR เท่ากับ 0.013 ค่า GFI และ AGFI เท่ากับ 0.99 และ 0.98 ค่า NFI, NNFI และ CFI เท่ากับ 1.00 เท่ากัน โดยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุนี้ อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลโรงเรียนได้ร้อยละ 68

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อบรรยากาศโรงเรียน และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสร้างบรรยากาศโรงเรียนในลักษณะที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้เฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของครู นโยบายใน

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับ ซึ่งจะทำให้ผลการวิเคราะห์มีความเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2442). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 25242 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมนึก การ์เวช. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อินทพร จันเอี่ยม. (2558). **พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bass, B. M. (1985). **Leadership and Performance beyond Expectations**. New York: The Free Press.
- Best, J. W. (1978). **Research in Education** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Hoy, Wayne K.; & Miskel, Cecil G. (2001). **Education Administration: Theory Research and Practice**. 6th ed., New York: McGraw-Hill.
- Steers, R.M. (1977). **Organization Effectiveness**. California: Goodyear Publishers, Inc.
- Teddlie, Charles.; & Reynolds, Davis. (2000). **The International Handbook of School Effectiveness Research**. London: Falmer Press.